

האיחוד

עלון לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (יא)

ההפטר: "יה' עוזי" (ירמיה טז)

יט' אייר תשע"ט 1274 (שנה כד')

פרשת בוזוקותי

"אם בוזוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו" (כו, ב)

אמר רבי שניאור זלמן מלאדי: "בחוקותי" לשון חקיקה, כשאדם עמל בתורה היא נחקקת במוחו ונבלעת בדמו ונהיה חלק ממנו. ומה שכרו של העושה כן? "תלכו" - שיזכה להיות תמיד בבחינת הולך ומתקדם הולך ומתעלה בלי גבול...

"ואת מצותי תשמרו" - וילמד ההלכות כדי שידע לקיימן כהלכתן בשלימות, וגם הנשים הטורדות בגידול הילדים ובטיפול השוטף של הבית יקצו לעצמן זמן ללמוד ההלכות הנוגעות להן, וטוב לקבוע זמן מועט בכל יום כדי שתהיינה בקיאות ותוכלנה להדריך וללמד לילדיהן את דרך ה' אשר ילכו בה.

"ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם" (כו, ה)

יש לפרש בדרך רמז, "ואכלתם לחמכם לשובע" - כאשר תאכלו את הלחם הרוחני שהוא התורה הקדושה "לשובע", דהיינו שתלמדו את התורה ותקיימו את כל המצוות, אזי "וישבתם לבטח בארצכם" - תזכו לשבת לבטח בארץ ללא פחד ומורא כי הלימוד והאחיזה בתורה הקדושה היא הערובה והזכות לאחיזתנו וישיבתנו בארץ ישראל.

"ואכלתם בשר בנשים ובשר בנותיכם תאכלו" (כו, ט)

אדם אחד ביקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם ושאל אותו בקשר לדברי הזוהר שכתוב שלעתיד לבוא יתהפכו כל התוכחות והקלות לברכות, "אם כן כיצד יתכן שהקלה של 'ואכלתם בשר בנשים ובשר בנותיכם תאכלו' תהפוך לברכה, והרי אין קלה גדולה מזו?". אמר לו האדמו"ר: "יש לך בנים?". השיב האיש בשפה רפה: "אמנם יש לי בנים אבל לצערי הם אינם שומרים תורה ומצוות ואפילו כשרות לא ולכן אני נמנע מלאכול בביתם".

השיב האדמו"ר: "לעתיד לבוא בניך יחזרו בתשובה ותהיה רשאי לאכול אצלם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך וזה שכתוב: ואכלתם בשר בנשים ובשר בנותיכם תאכלו..." (הדרה של תורה)

"אכלה המצות אשר ציוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני" (כו, יז)

נאמר בפרקי אבות: "אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד", ללמדנו שרק יהודי שלומד וקובע עיתים לתורה בכל יום זוכה לקיים את המצוות כתיקנן ובמלואן, וכתב "בעל הטורים" - "מצות" במילוי אותיות (מם, צדי, וו, תיו) בגימטריה 612 כמניין המילה תלמידי חכמים לרמוז לנו שהמקיימים את המצוות במלואן ותיקנן נקראים תלמידי חכמים.

צ"ק שמן מרבי שמעון בר יוחאי

החסיד שלמה יצחק פומרנץ זכה לחתן 4 בנות והנה בשט"מ בתו החמישית יוכבד עומדת להינשא מיד לאחר ל"ג בעומר, אך דנוניה מניין? גלגולי החובות מהחתונות הקודמות אצל הגמח"ם השונים העיקר עליה.

הוא החליט לנסוע למירון בל"ג בעומר ולשפוך את צקון ליבו אצל התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי כדי שיוכל לצאת מהבור הכלכלי אליו נפל.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שעות קיץ * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:25 - 8:24

יציאת ש"ר"ת: 9:04

יציאת שבת: 8:09

כניסת שבת: 7:18

ברכה] כדי שלא יצטרך לאחוז ראש בסעודה ולהתחיל לחשב מה הדך לאכול ללא נטילת ידיים [כדי לצרף תנאים כפי שיובאו בהמשך] (אור תורה תשע"ז לגר"י כהן סי קא ס"ג).

ט. ישנם שלושה מצבים [תנאים] שבכל מצב בפני עצמו אנו מחמירים להצריך נטילת ידיים בדבר שטיבולו במשקה, אך רק בצירוף של שני מצבים [תנאים] יחד מתוך השלושה מותר לכתחילה שלא ליטול ידיו לדבר שטיבולו במשקה (הליטות עולם לרש"י עובדיה יוסף ח"א עמ' של-שלל).

להלן שלושת המצבים [תנאים]:

1. כשהמאכל שטיבולו במשקה הוא פחות מכזית [27 גרם] (ע"פ שו"ע אורח"ח סי' תעג סי' הל' ליל הסדר לגבי עבילת הכרסם כמי מלא עז פחות מכזית ולריך נטילת ידים כדבר שטיבולו במשקה, בזה"ל למש"כ סי' תעג סי' ד"ה "פחות מכזית", הליטות עולם לרש"י עובדיה יוסף ח"א עמ' של-שלל, [חשוב כזית או פחות נעשה על פי סה"כ אכילתו ולא לפי כל חתיכה שטובל פחות מכזית] [פסקי תשובות סי' קנה ס"ק 76, שו"ת אור יצחק ח"ב לגר"י עבאדי אורח"ח סי' נה].
 2. כשהמשקה שטובל בו בושל קודם [עין הליטות עולם שם עמ' שלל, הלכה כדוכה סי' קנה ס"ג].
 3. כשאוכל את המאכל על ידי כף או מזלג ולא ביד (הלכה כדוכה סי' קנה ס"ג, ולקו"י סי' קנה ס"ג).
- י. אם אוכל אורז עם רוטב כגון: מרק אפונה עליו ע"י כף או מזלג [שלא בסעודת פת] אינו צריך ליטול ידים, משום דבר שטיבולו במשקה.

הטעם: האורז והרוטב מבושלים- מצב [תנאי] אחד, אוכל ע"י כף או מזלג - מצב [תנאי] שני. יא. אם מורעל על המופלטה דבש ואוכלים יחד כפי שמקובל להכין ב"מימונה", הוי דבר שטיבולו במשקה וצריך נטילת ידיים בלא ברכה [ברכת המופלטה "מזונות" (ולקו"י ח"ג עמ' ילא)] (שאל ומשיב לנר"מ כלפון ח"ח סי' כה עמ' רכ).

הטעם: שהרי הדבש הוא מ-7 המשקים שמחייבים נטילת ידיים. אך אם אוכל את המופלטה עם הדבש ע"י מזלג ופחות מכזית [27 גרם] מותר ללא נטילת ידיים [לא כ"כ מצוי לאכול כך מופלטה] הטעם: אכילה ע"י מזלג- מצב [תנאי] אחד, אכילה פחות מכזית- מצב [תנאי] שני. ודין זה גם כשאוכל פנקייק שמרוח עליו דבש.

יב. אם אוכל לחמנייה מזונות כשמרוח בתוכה דבש או טחינה נוזלית [ורוב מים] הוי דבר שטיבולו במשקה וצריך נטילת ידיים ללא ברכה.

הטעם: שהרי הדבש או הטחינה הנוזלית שרובה מים הם בכלל 7 משקים שמחייבים נטילת ידיים ללא ברכה.

יג. האוכל [שלא בסעודת פת] דג [כגון: טונה או סרדינים] מקופסת שימורים עם מים או שמן זית [אבל של שאר שמנים לא] הוי דבר שטיבולו במשקה וצריך נטילת ידיים ללא ברכה. אך אם אוכל את הדג עם כף או מזלג מותר ללא נטילת ידיים.

הטעם: אכילה ע"י מזלג- מצב [תנאי] אחד, מאחר שהשימושים בשימורים מבושלים- מצב [תנאי] שני. יד. הספרדים שמברכים כל השנה על המצה [חוץ מפסח] "מזונות" (ולקו"י ח"ג עמ' קז) אם הרטיב את המצה במים לפני האכילה, הרי זה דבר שטיבולו במשקה שמחייב נטילת ידיים ללא ברכה. [אם מרטיב את המצה עד שהופכת להיות רכה ולא נקסס צריך ליטול ידיו בברכה וברכתה "המוציא" (וע"פ הלכה כדוכה סי' קסח ס"ה).

טו. האוכל בידו בשר או עוף שיש עליו רוטב [בד"כ רוב מים] [שלא בסעודת פת] צריך ליטול ידיו כדין דבר שטיבולו במשקה, אבל האוכל צלי אע"פ שקודם הצלייה הדיחו את הבשר במים ואחר הצלייה יש עליו "מוהל" [רטיבות], אינו צריך ליטול ידיים.

הטעם: להקל בצלי כי אין זה מים אלא "מוהל" שיצא בצליה [ולקו"י סי' קנה ס"י, הלכה כדוכה סי' קנה ס"ג-כד]. סז. בליל ראש השנה כשנוהגים לאכול את ה"סימנים" (שו"ע אורח"ח סי' תקפ"ב ס"א-ב) אם אוכל אותם אחרי הקידוש ולפני נטילת ידיים ללחם, הרי לפני שאוכל את התפוח בדבש צריך ליטול ידיו מדין "דבר שטיבולו במשקה" [אך אם אוכלים את ה"סימנים" לאחר נטילת ידיים וברכת המוציא אין צורך ליטול ידיים לזה] (מאלי עוז ח"ו לגר"מ ערכה עמ' 68-69).

ז. האוכל ספינג' שמצופה בשכבה דביקה של דבש או מי סוכר צריך נטילת ידיים כדין דבר שטיבולו במשקה, אלא אם כן אוכל פחות מכזית וגם ע"י מזלג שאינו צריך ליטול ידיים.

לעלון האיחוד באשדוד דרוש מפיץ בהתנדבות לחלוקת העלונים לחלק מבתי הכנסת

באזור ב' אשדוד לפנות לטל: 08-8644452

מניני שחרית באשדוד בבית"ח החיד"א רח"י יצחק הנשיא 22 אזור ג' בימים א-ו בשעות

7:15, 7:45, 8:15

משרדי "האיחוד" טל: 08-8644452 * לא לעיין בתפילה * דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

הגביר האמריקני נפתלי מנחם קסטלבאום אף הוא הגיע בטיסה ישירות מניו יורק לארץ ישראל כדי לעלות לצינו של רבי שמעון ולהתחנן על נשמתו שיצליח לקבוע יותר עיתים לתורה כמו אז בימים שלמד בשיבה בירושלים. מאות רבות של אנשים הצטופפו באתר הציון, לאחר מאבק לא פשוט של מרפקים ניצבו השניים זה לצד זה, הגביר האמריקני והחסיד הירושלמי איש ובקשתו איש וחלומו.

"רבי שמעון, אני שלמה יצחק פומרנץ בן פרלה שגר ברחוב ... בירושלים, מתחנן לפני הקב"ה שישלח לי בזכותך 50,000 דולר שאצא מהלחץ..." כששמע זאת הגביר פניו התעוותו בשאת נפש והוא הרהר בליבו "בושה וחרפה, יהודי חסיד בעל צורה מבקש ביום הקדוש כסף, כסף... דיבור כזה מול ציונו של התנא הקדוש, לא שמעתי מעולם, אני עוד אלמד אותו לקח על הדיבורים האלה", ורשם בפנקסו את הכתובת שציין האיש. חיוך ציני נמרח על פניו, ארשום לו צ'ק על שמו בסך 50,000 דולר ואחתום בתחתית הצ'ק בכתב ידי את השם רבי שמעון בר יוחאי ונראה מה יהיו חלומותיו, אמר ועשה.

3 שבועות לאחר מכן עת ישב מול מסמכי הבנק העסקי שלו הבחין באחת העמודות כי המחאה על סך חמישים אלף דולר נפרעה, ריבונו של עולם זה הצ'ק הכי גבוה, מי הוא זה ואי זה הוא. הוא חייג ישירות למנהל הבנק לשאול לפשר הצ'ק בחתימת ידך על סך חמישים אלף דולר לפקודת שלמה יצחק פומרנץ". אז הבין הגביר את אשר אירע, במקום לחתום בתחתית הצ'ק את שמו של רבי שמעון בר יוחאי בסערת ליבו הוא חתם את שמו כרגיל. אכן כן רבי שמעון עומד לימינם של ישראל הן ברוחניות והן בגשמיות, התפילה התמימה שנאמרה מקירות הלב נענתה בשלמות ואילו אני הקפדן נבחרתי מן השמים למלא את משאלת ליבו, ללא נסיעות ללא הלוואות וטלטולי דרכים, אכן כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק ...

(אלבום 79-קובי לוי)

מעשה שהיה

בשכר ההתגברות

אני אברך ירושלמי, נשוי שנתיים וחצי ואב לתינוקת. מיד לאחר הנישואין הצליחה אשתי למצוא מקום עבודה במשרד רציני. שמחנו מאד שכן זה איפשר לנו לחיות ברווח לא רע.

כעבור מספר שבועות התבשרנו כי אשתי בהריון והודינו להקב"ה על הארת הפנים, אלא שלאחר חמישה חודשים קיבלה אשתי בצהרי יום קיצי אחד מכתב פיטורין מנומס ולקוני מדי "אנו מודיעים לך על סיום עבודתך במשרדנו ומאחלים לך הצלחה בהמשך דרכך".

הופתענו מאד והיו לכך מספר סיבות: הבוס היה מרוצה ממנה, הפיטורין בוצעו יומיים לפני התאריך הקובע שממנו אסור לפטר אישה שעתידה ללדת, 5 תלושי המשכורת אינם מזכים אותה בכספי חופשת הלידה וגם הסיכויים למצוא עבודה במצבה שאפו לאפס.

אודה ולא אבוש שרתחתי מזעם על הבוס חסר הלב, רציני לנסוע למשרדו ולהשמיע כלפיו כמה משפטים נוקבים, אבל אשתי עצרה בעדי מלעשות כן ואף מנעה ממני מלעשות זאת בטלפון ואמרה: "אם אנחנו מאמינים שפרנסה משמים ושהכל לטובה, אז מדוע בשעת ניסיון כל התאוריה הזו מתנפצת... למה לכעוס? הפיטורין נעשו כחוק, הקב"ה מעמיד אותנו במצב בו אנו אמורים להתחזק באמונה ולא לאבד עשתונות". עברנו ימים קשים מאד, הפרוטה כלתה מן הכיס, בקושי שלמנו חשמל ומים, לא היה לנו מניין לשלם שכירות. הבלגתי אבל בראשי עלו רעיונות איך לזעזע את הבוס. בשעה טובה זכינו לתינוקת מקסימה, בשבת שלאחר קריאת השם הייתי אמור לשלם שכירות, ניגשנו לביטוח לאומי כדי לברר אולי בכל זאת מגיעים לנו כמה פרוטות. הפקידה הביטה בחמשת התלושים והפטירה: "את לא זכאית לדמי חופשת לידה... זה ברור לך", שתקנו וקמנו לצאת. לפתע החל מבטה הקשוח להתעך "אני רואה פה שקיבלת עוד 3 תלושים של 80 ₪ לחודש כשהיית נערה בת 17, התלושים הללו מצטרפים לתלושים החדשים". "נכון אימי עבדה בניקיון משרדים וחלתה באותה תקופה, ואני בימי לימודי בסמינר החלפתי אותה כמה פעמים". הפקידה חייכה, "גבירתי את זכאית לדמי אבטלה..."

שמחנו מאד, הכסף הזה כיסה את ההלוואות שלקחנו לשכירות ואף נותר לנו מעט כסף. כעבור חודשיים וחצי ראינו מודעה שמחפשים מזכירה בכירה למשרד גדול ומפורסם בתנאי העסקה מצוינים. "תנסו", הצעתי לאשתי, "אין סיכוי הם מחפשים מישה עם ניסיון", אמרה.

ובכל זאת לאחר יומיים היא ניגשה לראיון, הפעלתי המון קשרים וידידים כדי שתצליח להתקבל, לפחות 15 נשים בעלות ניסיון רואיינו באותו יום, בשעת לילה קיבלנו טלפון ממנהלת המשרד הגדול שאמרה "התקבלת לעבודה, מחר ב-10:00 חתימת חוזה", שמחנו לשמע הבשורה. לאחר חתימת החוזה המכובד שכלל משכורת מצוינת והטבות רבות שאלה אשתי: "אשמח לדעת מה הסיבה שזכיתי לתפקיד המכובד", ובלילה חשבה שמה אחד מקרובנו שהכיר את בעלי המשרד פעל בנידון. המנהלת השיבה: "חשבתי שאת יודעת, הבוס הקודם שלך הוא משרד משנה הנותן שירותים למשרדנו, הוא המליץ עליך בחום רב וסיפר על מסירותיך וכשרונך והבטיח לי מפורשות שנהווה ממך נחת למרות שאת צעירה וחסרת קצת ניסיון ואני מאמינה לכל מילה שלו, הוא הספק הכי אמין ורציני שלנו".... זהו שכרה של ההתגברות.

(אלבום 79-קובי לוי)

פינת ההלכה

הלכות נטילת ידיים לסעודת פת[ניא]

א. מצוה מדברי חכמים [מדרבנן] ליטול ידיים בכלי עם מים לפני הסעודה שאוכל בה לחם (ש"ע אורח"י סי' קנח ס"א, וכה"ח ס"ק ג וסי' קנח ס"א) וצריך להיזהר מאוד בנטילת ידיים, שכל המזלזל בזה חייב בנידוי ובא לידי עניות ונעקר ח"ו מן העולם (ש"ע ס"ט).

דבר שטיבולו במשקה[ג]

ב. אם אוכל מאכל שטיבולו במשקה כגון: במים [או משקים אחרים שסימנם "י"ד שח"ט ד"ם] ולא ניגב את המים מהמאכל, צריך ליטול ידיו ללא ברכה (ש"ע אורח"י סי' קנח ס"ז), **כדין נטילת ידיים לפת[ס]**. ונטילה זו הינה חובה מן הדין בין לגברים בין לנשים (הלכה כדורה לגד"ל יוסף סי' קנח ס"ח, ולקו"י לנשל"ל יצחק יוסף ח"ג ברכות עמ' כז-לכ, ז' אורח דיונים ללשק ולכת לילקו"י פ"י ס"ג) ויש לחנך את הבנים והבנות הקטנים לכך (אורח דיונים ללשק ולכת ס).

הטעם: משום טומאה (הלכה כדורה סי' קנח ס"ח, משנ"ב סי' קנח ס"ק יא). ג. המשקאות שנכללים בדין "דבר שטיבולו במשקה" [שסימנם "י"ד שח"ט ד"ם] הם: **יין** - של ענבים ולא של שאר פירות, **דבש** - של דבורים ולא של דברים אחרים כדבש תמרים וכדו', **שמן** - של זית ולא של שאר שמנים כשמן סויה, שמן חמניות, שמן קנולה וכדו', **חלב** - ושאר מוצרי חלב הנוזליים כיוגורט, לבן, אשל אבל גבינה לבנה לא- כוון שנחשבת כקפואה ולא נוזלית, **טל**, **דם**, **מים** - וכל המשקאות הקלים שמכילים רוב מים, וכן תה או קפה וכדו' (הגמ"א ס' הלכה כדורה סי' קנח ס"ח, משנ"ב ס"ק יז-יט, פסקי תפוסות סי' קנח ס"ט).

ד. **שיעור רטיבות** של "דבר שטיבולו במשקה" המחייב נטילה הוא "כשהוא טופח על מנת להטפוח" (ילקו"י סי' קנח ס"א, הלכה כדורה סי' יא, כה"ח ס"ק טז) כלומר שרטוב בשיעור כזה שאם יגע בידו באותו מקום בפרי שהוא רטוב וחוזר ונוגע בידו במקום אחר יבש, אותו מקום יירטב. (הלכה כדורה ס', וילקו"י ס' ופחות משעור זה כגון: שנוגע בפרי הרטוב ונרטבת ידו אבל לא מרטיב בזה מקום אחר וכי"ב אין צריך נטילה ס).

ה. דין של "דבר שטיבולו במשקה" הוא בין אם המאכל הוטבל במשקה (ש"ע סי' קנח ס"ד) או שרחץ את המאכל במשקה (משנ"ב ס"ק י"א) או ששם את המשקה על המאכל (ס).

ואפילו אם רק חלק מהמאכל רטוב והוא אוחז במאכל במקום שלא רטוב יש לו דין של דבר שטיבולו במשקה (ש"ע סי' קנח ס"ד).

ו. אם שטף את הפרי כדי להסיר את הלכלוך מעליו נחשב "כדבר שטיבולו במשקה" (משנ"ב ס"ק יב, כה"ח ס"ק ג וילקו"י ס', הלכה כדורה ס' ועוד) ולכן צריך להיזהר כששוטף פירות וירקות מלכלוך ורוצה לאוכלם, אם הם רטובים [כמוגדר בסעיף ו'] צריך ליטול ידיו ללא ברכה או ינגבם היטב מהמים ואז יוכל לאוכלם ללא נטילת ידיים (הלכה כדורה סי' קנח ס"ח, וילקו"י סי' קנח ס"ג, פסקי תפוסות סי' קנח ס"א).

ז. המביא כיבוד לבית הנכנסת ל"אזכרה" כדי שהציבור יברכו ברכות לעילוי נשמת הנפטר, ובכיבוד נכללים פירות שטופים רטובים, נכון וראוי לנגבם ולייבשם כדי שלא להכשיל את הציבור בבית הכנסת שלא מקפידים ליטול ידיהם ל"דבר שטיבולו במשקה" (ילקו"י ביקור חולים ואכלות סי' מ ס"ג).

ח. אם אוכל ארוחה שלמה ללא פת או עם לחמנייה מוזנות, בד"כ בסעודה כזו יש תמיד מאכלים שטיבולם במשקה, לכן ההמלצה היא ליטול ידיים קודם הסעודה כדין דבר שטיבולו במשקה [ללא